

Søren Stidsholt Nielsen
sosn@faa.dk

ÆRØSKØBING Færger har det som støvsugerposer. Forskelligheden er stor. Bruger du ikke den rette, kan du få problemer. Og kommer du i akut mangel, er det ikke sikkert, at din ellers hjælpsomme nabos låne-vare passer.

Når de små bilfærger til øerne er så forskellige, skyldes det, at færger ikke er en hyldevare. Af de flere snese små bilfærger vi har i Danmark, er næppe to helt ens.

Forklaringen på det brogede billede er, at når de typisk kommunale rederier hvert måske 25. år skal bestille en ny færge, starter processen ofte helt på bar bund. Det resulterer i et solo-projekt med en færge skræddersyet til en specifik rute. På grund af fx dybgang, broklap-system eller bredde vil færgen være mere eller mindre uanvendelig på andre ruter. Eksempler på nybyggede, rute-dedikerede færger i Øhavet er m/f Højestene, m/f Faaborg III og m/f Strynø.

Hvis øfærgerne skal gøres fleksible, er trylleformlen at arbejde mod en standardisering. Det kan på sigt give øboer og gæster mere færge for de samme penge, og det kan give bedre betjening under nedbrud eller dokning af en øs færge.

Færge med flere formål

Første skridt i retning af en standardisering af de danske øfærger er udviklingen af en såkaldt afløserfærge. Dens primære formål bliver at kunne rykke ud i akutte situationer samt at afløse øens ordinære færge under dokophold. Desuden tænkes afløserfærgen anvendt som showroom og til afprøvning af ny maritim teknologi. Færgen vil også kunne supplere den ordinære færge, hvis der fx som på Skarø er festival på en ø.

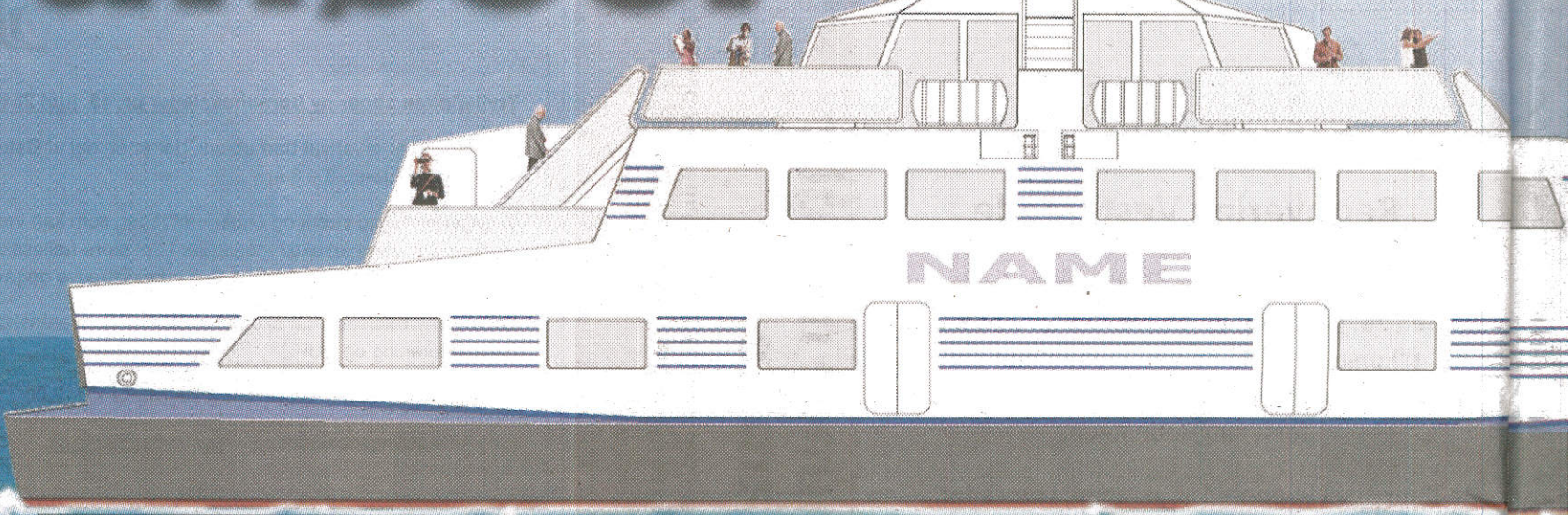
Færgen er tegnet

Leder af Færgesekretariatet i Ærøskøbing, Jan Fritz Hansen, har siden starten i 2015 arbejdet med tanken om en afløserfærge. Nu er færgen tegnet af Odense Maritime Technology. Også forskellige finansieringsmodeller står klar.

- Projektet med afløserfærgen ligger fint i tråd med, at statens tilskudspenge også skal bruges til at optimere øfærgesfarten ved fx at bruge viden på tværs af øerne i stedet for, at de kommunale rederier sidder i hver sin silo og driver færgeri, siger Jan Fritz Hansen til Søsiden.

Den projekterede afløserfærge får tre grundstørrelser. Udgaven, der i første omgang planlægges bygget, bliver i den midterste størrelse. Den vil få plads til 10-20 biler og 98-150 passagerer.

Øfærgernes afløser

Svendborg er i spil som basehavn for den kommende, universal-vikar i øfærgesfarten. Søsiden besøgte det koordinerede Færgesekretariatet i Ærøskøbing.

- Vi håber, at produktet bliver så godt, at det breder sig som ringe i vandet, siger leder af Færgesekretariatet i Ærøskøbing, Jan Fritz Hansen. Foto: Søren Stidsholt Nielsen

Fast skipper følger med

- Afløserfærgen kan også blive en prototype for øernes kommende, egne nybygninger. Når færgen kommer ud på afløsning, lærer mandskab og øboer den at kende og kan måske med lidt tilretninger vælge den som basis. Vi håber, at produktet bliver så godt, at det breder sig som ringe i vandet. Men vi kan jo ikke tvinge nogen til noget, siger Jan Fritz Hansen.

Det er planen, at afløserfærgen får en fast skipper. Han eller hun suppleres under chartring med lokal be-

manding.

Svendborg kan blive base

Afløserfærgen kan i princippet sejle overalt landet. Det sandsynlige er, at den fortrinsvis kommer til at virke i Det Sydfynske Øhav, i Smålandsfarvandet, i Storebælt, i Sejerø Bugt og på Isefjorden.

I den geografi ligger Svendborg centralt. Så vidt Søsiden erfarer, er Svendborg da også godt med i spillet om at blive base for afløserfærgen. Men der er ikke truffet beslutning om, hvor færgen skal have hjemhavn.

FAKTA: FÆRGESekretariatet i ÆRØSKØBING

- **Færgesekretariatet** dækker hele Danmark og er fysisk baseret på et separat kontor hos det kommunale rederi Ærøfærgerne på havnen i Ærøskøbing.
- **Leder siden** starten i 2015 er tidligere vicedirektør i Danmarks Rederiforening, Jan Fritz Hansen.
- **Formand for Færgesekretariatets styregruppe** er ~~centerchef i Svendborg Kommune, Kjeld Bæverfjord-Johansen~~ direktør i Kalundborg Kommune Michel van der Linden
- **Færgesekretariatets** overordnede formål er at fremme kommunalt samarbejde om øfærgedrift samt at tilbyde faglig ekspertise, rådgivning og sparring.
- **Færgesekretariatet** holder konferencer og udgiver nyhedsbreve samt to gange årligt magasinet Øfærgerne.
- **Færgesekretariatet** faciliterer samarbejde og sparring om færgedrift og relaterede områder med det formål at optimere og billigere driften.
- **Færgesekretariatet** er statsfinansieret og en udmøntning af "Tilskudsordning vedrørende kommuner med mindre øer" fra 2013 samt af Økonomaftale 2014 mellem Kommunernes Landsforening og Staten.
- **Aftalen om Færgesekretariatet** omfatter de 18 øfærges-kommuner, som er omfattet af øtilskud og af den politiske aftale fra 2013 "Aftale om justeringer af udligningssystemet". Alle fire sydfynske øhavskommuner er med sosn

Søby muligt byggeværft

Økonomi kommer man ikke udenom. Anskaffelsen af færgen kommer til at koste 40-50 mio kroner plus udviklingsomkostninger. Søby Værft på Ærø og værftet i Hvide Sande har allerede tilbudt at bygge færgen. Kontrakten skal skrives i år. Færgen er måske allerede sejlkklar til slutningen af næste år, men nok mere realistisk

i starten af 2020.

Jan Fritz Hansen oplyser, at der ligger finansieringsforslag, hvor pensionskasser kan aktiveres, men det kan også være en privat investering. Der er forskellige tilbud. - Færgesekretariatet skal ikke eje færgen. Vi sætter et selskab ind, som tager færgen på en bareboat-kontrakt. Selskabets opgave bliver at få færgen aktiveret ved

bl. a. kontrakter med økommuner. Selskabet skal stå for charter og sørge for, at pengestrømmen går til den, der har finansieret færgen plus penge til det selskab, der drifter den, forklarer Jan Fritz Hansen.

Kommune Michel van der Linden

Dagspris: Max. 40.000 kr

Målet er, at den daglige charterpris på afløserfærgen kommer under 40.000 kr.

Jan Fritz Hansen vurderer, at færgen vil få omkring 250 charterdage som året.

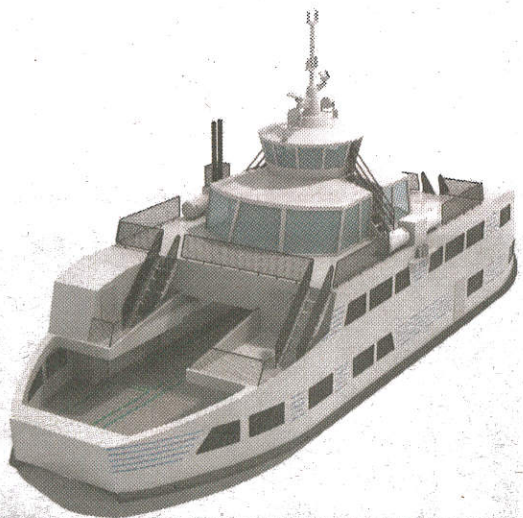
Seks-syv borgmestre har givet tilsagn om, at deres kommuner vil benytte færgen til afløsning.

- Måske bliver der også i en indkørsperiode brug for, at staten giver en garanti, siger Jan Fritz Hansen.

Energi og miljørigtighed spiller en stor rolle i projektet. Afløserfærgen bliver hybrid - det vil sige med både batteri og diesel ligesom den planlagte nybygning på Rudkøbing-Marstal. Drift på kun batterier er foreløbig ikke en mulighed, da det vil kræve ladestationer i alle færgeløjer.

Færgen konstrueres med udskiftelige letvægtsramper, så den kan anløbe de potentielle lejer uanset broklap-system.

En 3D-skitsering af den projekterede afløserfærge. På dækket mellem styrehus og salon er placeret en panoramasalon med udkik kompasset rundt. Illustration: Odense Maritime Technology / OMT

Højsæson for dokning af øfærger

Før afløserfærgerne: De sydfynske småøer trækker på denne årstid på mange forskellige løsninger, når den faste, flydende forbindelse skal have et eftersyn på det tørre. Søsiden giver et aktuelt overblik

Søren Stidsholt Nielsen
sosn@faa.dk

ØHAVET Færgerne er i dok i næste uge ...

Sådan kunne det lyde om bord på denne årstid, før de fleste øhavsfærger skal en tur på det tørre for det årlige eftersyn.

Opholdet i dokken omfatter oftest som minimum en højtryksspuling og nymaling af bunden. Når færgerne er på det tørre, kan der være andet dernede under vandlinjen, der kræver opmærksomhed. Fx rotor, propeller, kølerør eller søventiler. Måske tørster færgerens sider også efter frisk maling. Det klare også nemmest i dokken.

Mens færgerne er ude af daglig drift, er der desuden mulighed for en længere servicering af bl. a. maskineri, instrumenter, tekniske installationer og aptering. Også sikkerhedsudstyr som fx redningsflåder skal lovbeholdes og godkendes. Det kan efter afmontering ske eksternt hos fx virksomheden Viking i Esbjerg.

For alle småøer er færgerne livlinen til fastlandet. Derfor sættes der altid vikar ind, når den faste færge dokker.

For Det Sydfynske Øhav er løsningerne vidt forskellige. I dokperioden må nogle af småøernes beboere eller tilreisende også undvære muligheden for at medtage biler eller større partier af gods.

Kæmpefærge til småøer

Det går også den anden vej. På Faaborg-Midtfyns kommunes rute til Lyø og Avernakø/Korshavn er afløserfærgerne så store, at den sagtens kan tømme begge øer for både beboere, husdyr og biler.

Havnemester og færgerensvarlig Lasse Olsen, Faaborg, oplyser til Søsiden, at han havde chartret Danske Færgers m/f Frigg Sydfyen til opgaven, da den kommunale m/f Faaborg III dokkede på byggeværftet i Søby tidligere på ugen.

M/f Frigg Sydfyen er med base i Faaborg havn fast afløser på Bøjden-Fynshav. Svendborg-nybygningen fra

Passagerbåden m/s Rødsand hjemmehørende i Mommark på Als skal afløse på Bjørnø-Faaborg. Her er den på besøg i Svendborg. Foto: Søren Stidsholt Nielsen

Mens m/f Strynø dokker i Svendborg, er Jan Kobbens passagerkatamaran Bertha-K fra Faaborg igen i år afløserfærge fra Rudkøbing. Foto: Søren Stidsholt Nielsen

FAKTA: ØHAVSFÆRGERNES RAMPE-LØSNINGER

- **M/f Strynø** på Rudkøbing Strynø: I Rudkøbing og på Strynø er der monteret landfaste ramper i begge havne.
- **M/f Højestene** på Svendborg-Skarø-Drejø: I alle tre havne benytter færgerne sine markante, fastmonterede broklapper for og agter.
- **M/f Faaborg III** på Faaborg-Lyø-Avernakø: I alle tre havne benytter færgerne sine indbyggede broklapper for og agter. Færgerens forreste broklap er under sejlads skjult af et visir.
- **M/f Hjortøboen** på Svendborg-Hjortø: Landfaste klapper i begge havne til den ene bil, færgeren kan medtage. Deltager ikke i den planlagte afløserfærge-ordning.
- **M/f Lillebjørn** på Faaborg-Hjortø: Landfaste klapper i begge havne til den ene bil, færgeren kan medtage. Deltager ikke i den planlagte afløserfærge-ordning.
- **M/s Birkholm** og **m/s Helge**: Medtager kun passagerer og har dermed ikke behov for rampe til biler.
- **Danske Færgers** fire store bilfærger i Øhavs-området på Spodsbjerg-Tårs og Bøjden Fynshav har alle rampe-anlæg i land og deltager i øvrigt ikke som privat rederi i projektet med afløserfærgerne.

sosn

1983 sejler også i sommermånederne sammen med m/f Fynshav i fast fartplan på Als-ruten.

M/f Frigg Sydfyen er med sin 70 meters længde mere end dobbelt så lang om m/f Faaborg III. Den tidligere Spodsbjerg-færge kan tage over dobbelt så mange passagerer og næsten tre gange så mange biler som m/f Faaborg III. Der var ikke brug for at melde udsolgt i de dage.

Løsningen med m/f Frigg Sydfyen i Faaborgs småøfart blev også med held prøvet under Faaborg III's dokning for et par år siden.

Katamaran til Strynø

Sidste år blev lyboer og avernakker betjent af passagerkatamaranen Bertha K. fra Jan Kobbens rederi i Faaborg. I år skal Bertha K som tidligere afløse Langeland Kommunes m/f Strynø på Strynø-Rudkøbing, når den skal dokke hos Petersen & Sørensen Motorværksted i Svendborg. Strynø-færgerne skal på det tørre til femårs-eftersyn fra 30. april til 9. maj. I den periode kan der ikke overføres biler og større fragt.

Beboerne på Skarø og Drejø må også forberede sig på nogle bilfærge-fri dage i slutningen af april, oply-

ser havnemester Hans Søby. Som det har været praktiseret i mange år under dokning af m/f Højestene, er det kommunens m/s Helge, der som passagerskib betjener øboerne. Samtidig får Helge varmet op til sundfart-sæsonen. Den indledes traditionen tro på Kristi himmelfartsdag, den 10. maj.

Svendborg Kommunes lille bilfærge Hjortøboen er der endnu ikke lagt planer for.

Afløser fra Als til Bjørnø

Bjørnøboerne betjenes af Øhavets anden bilfærge med plads til kun et køretøj, m/f Lillebjørn. Færgeren er ejet af et lokalt forankret andelselskab med Hanne Berg Klem som formand. Mens m/f Lillebjørn dokker på Faaborg værft i uge 16 midt i april har andelselskabet ligesom sidste år chartret passagerfartøjet Rødsand af Palle Heinrich i Mommark på Als:

- Rødsand sejler efter vores normale fartplan, og det var en rigtig god oplevelse sidste år. Eneste ulempe er, at vi kun kan være 12 passagerer på hver afgang og ikke har mulighed for at medtage gods, der skal kranes om bord. Men det er alle vi øboere jo forberedt på og har taget vores forholdsregler, fortæller Hanne Berg Klem til Søsiden.

Skjoldnæs i Svendborg

Det kommunale rederi Ærøfærgerne dokker tvillingen m/f Marstal fra Svendborg-ruten en halv snes dage først i april.

- Vi har endnu ikke taget stilling til, hvor det skal være. Det gør vi den 19. marts, siger direktør Keld Møller Petersen, Ærøfærgerne til Søsiden.

Mens dokningen af den snart tyve år gamle m/f Marstal står på, reduceres afgangene og m/f Ærøskøbing må alene klare trafikken.

M/f Skjoldnæs fra Faaborg og Fynshav-ruterne fra Søby dokker på - hvad Keld Møller Petersen kalder - Marstal Værft i Svendborg. Under dokningen hos Petersen & Sørensen Motorværksted indstilles sejladsen på ruterne, hvor alle tre lejer for tiden ombygges til batterifærgerne Ellen.

Kun Frigg Sydfyen i dok

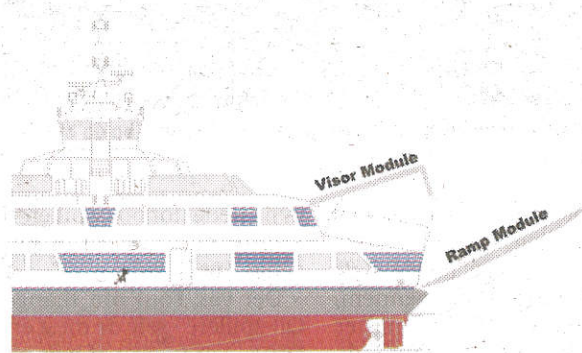
Det senere på året Svendborg-baserede Danske Færger skal i år kun dokke m/f Frigg Sydfyen fra rederiets flåde i Øhavs-området. Hvor og hvornår er der ikke taget stilling til, oplyser rederiets pressekoordinator Annette Timmerman til Søsiden.

Rederiets øvrige færger i det sydfynske - m/f Lolland og m/f Langeland fra Langelandsbælt samt m/f Fynshav fra Als-ruten forbliver i planmæssig drift året igennem.

I år skrives kontrakt om bygning af denne mellemste udgave af den universelle afløserfærge. Energiforbrug og miljørigtighed er høje prioriteter i konstruktionen. Afløseren bliver hybrid ligesom fx den planlagte hurtigfærge på Marstal-Rudkøbing. Illustration: Odense Maritime Technology / OMT

Passagerernes komfort og mulighed for at kigge ud under sejladsen er vægtaget i afløserfærgerens salon med store vinduer ligesom det kendes fra fx Øhavets nyeste færge, m/f Strynø. Illustration: Odense Maritime Technology / OMT

Afløserfærgeren er konstrueret til montering af rampe-moduler passende til de aktuelle færgelejer. Fordækket kan lukkes med et visir-modul. III: Odense Maritime Technology / OMT.